

Hazırlayan: Mustafa Atakan Kızıltan

Büyük veri, Ekonomi, Makine öğrenmesi... Peki ya dürtmeler ve davranışlarımız

Son yıllarda, şirket ve kurumlar veri ve verinin önemine dair birçok paylaşım yapıyor. Birçoğumuz veri ve petrol benzetmesini duymuştur. Tıpkı petrolü, ulaşımda veya sanayide kullanamadığımız takdirde bir işimize yaramayacağı gibi veriyi işlemediğimiz sürece veri de bir işimize yaramaz. Teknolojik gelişmeler artık yüksek miktarda veri elde etme ve bunları stoklama kapasitemizi artırdı. **Veriyi işlemek ve o veriden tahminler ve çıkarımlar yapmak için makineye bu verileri öğretip ondan tahminler yapmasını bekler hale geldik.** Bu sürece de kabaca makine öğrenmesi diyoruz.

İşte tam bu noktada davranışsal yöntemler devreye giriyor. Verilerimizden bize dair anlamlı sonuçlar çıkaran makinelerin görünmez eliyle dürtülüyoruz. Dürtülen birey de belirli görevleri yerine getirmeye veya belirli ürünleri satın almaya yönlendiriliyor.

Veri ve Kişiselleştirilmiş Dürtüler

Veri ve makine öğrenmesini değerli kılan nokta, “kişiselleştirmek” eyleminin altında gizli. Toplanan veri ile bizler, belirli etiketlerle sınıflandırılıyoruz. Bu etiketler bazen tamamen kişiye özel olurken bazen belirli bir sınıfı veya topluluğu ifade edebiliyor. Etiketlemeler yoluyla kişiler veya kişi sınıfları “dürtülerek” yapmaya, almaya veya bir aktiviteyi yerine getirmeye yönlendiriliyor. İnternette dolaşırken birçok internet sitesinin sizi kampanyalar, size özel çeşitli slogan veya görsellerle dürttüğüne şahit olmuşsunuzdur.

Peki, veriyi ve dürtmeleri toplum için kullanabilir miyiz? İnsanları toplum adına bir şeyler yapmaya teşvik edebilir miyiz?

Toplum için Veri ve Dürtme

Beslenme, sağlık, aşılama, kaynak kullanımı ve Covid tedbirleri gibi birçok alanda veri yoluyla bireysel ve grupsal dürtmeler kullanılarak çok değerli adımlar atılabilir.

Örneğin bulunduğunuz bölgede iş yerlerinin suyu israf ettiğini ve verimli kullanmadığını tespit ettiniz. İsrafı önlemek ve verimliliği artırmak adına ne yapabilirsiniz? İş yerlerinin göreceği yerlere posterler mi asardınız yoksa iş yeri sahipleriyle tek tek konuşur muydunuz? Elbette atılacak her adımın katkısı olacaktır ancak optimal çözüm, iş yerlerini “kişiselleştirerek dürtmek” olacaktır. İş yerlerini anlamak, onlara en doğru yaklaşımda bulunmanın en kolay yolu da veri ve veri işleme yöntemlerini kullanarak tanımak olacaktır.

Veri, doğru şekilde işlendikçe toplumsal sorunlara çözüm bulmayı kolaylaştırabilecek en değerli kaynaklardan biri olacaktır.